

CERKVENI GLASBENIK

GLASILO CECILIJINEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 20 Din., za dijake 10 Din. Za Italijo 15 lir, za Ameriko 1 dolar.

Uredništvo in upravnništvo: Pred Škofijo št. 12, I. nadstr.

Cerkvenoglasbena liturgika.

Fr. Ferjančič.

(Dalje.)

VI. Litanije.

Beseda »litanije« je grška beseda in pomenja prvotno prošnjo, molitev. Dandanes imenujemo litanije poseben način prosilnih molitev, obstoječih iz invokacij in odgovorov, s katerimi se obračamo do treh božjih oseb, preblazene Device Marije in svetnikov božjih. Izmed mnogih litanij, ki so nastale v teku stoletij, jih je sv. Cerkev za očitno službo božjo doslej potrdila samo pet in sicer 1. litanije vseh svetnikov, 2. litanije Matere božje (lavretanske), 3. litanije Jezusovega imena, 4. litanije presv. Srca Jezusovega, in 5. litanije sv. Jožefa. Samo teh pet litanij je dovoljeno moliti in torej tudi peti pri javni službi božji. Moliti in peti pa jih je treba ravno tako, kakor jih je odobrila sv. Cerkev. Litanijam se brez posebne predprave ne sme ničesar dodajati (S. R. C. 31. marca 1821 in 24. julija 1683). Lavretanske litanije se končajo s tretjim »Jagnje božje« (S. R. C. 18. maja 1884). Litanij pa se pri očitni službi božji tudi ne sme krajšati na ta način, da bi se izpuščale posamezne invokacije (S. R. C. 3. marca 1674).

Latinske litanije vseh svetnikov na velikonočno in binkoštno soboto, kakor tudi pri procesijah na sv. Marka dan in prošnje dni, se morajo duplicirati, t. j. predpevci zapoje invokacijo in odgovor, duhovščina pa ponovi oboje: invokacijo z odgovorom vred. Pri procesijah seveda je to dupliciranje predpisano le tedaj, ako se litanije pojo v liturgičnem jeziku; če se pa pojo v domačem jeziku, ni potrebno dupliciranje, ker se v tem slučaju itak nikakor ne more zadostiti liturgičnim predpisom, temveč morajo duhovniki sami zase moliti litanije v liturgičnem jeziku.

Pri procesiji je dovoljeno po izpetih litanijah peti še kake primerne psalme, ako to dopušča čas; prepovedano pa je litanije same pretrgati z drugimi spevi (S. R. C. 9. maja 1857).

VII. Veni Sancte. Ecce sacerdos.

Ob posebnih prilikah; n. pr. o pričetku sv. misijona ali duhovnih vaj, o pričetku šolskega leta, pri novi sv. maši itd. kliče sv. Cerkev Sv. Duha. Duhovnik kleče intonira: »Veni Sancte Spiritus« (»Pridi Sveti Duh«).

Pevski zbor nadaljuje:

Reple tuórum corda fidélium et tui amóris in eis ignem accénde: quí per diversitátem linguárum cunctárum gentes in unitáte fidei congregásti.	Napolni srca svojih vernikov in ogenj svoje ljubezni v njih užgi: ki si po različnosti vseh jezikov narode v edinosti vere združil.
---	--

Na to verzikelj:

V. Emitte Spiritum tuum et crea- búntur. O. Et renovábis fáciem terrae.	Pošlji svojega Duha in prerajeni bomo. In prenovil boš obličje zemlje.
---	--

O velikonočnem času se temu verzikeljnu in odgovoru prideva »Alleluja«.

Na to se moli oracija na čast Sv. Duhu, na katero odgovori zbor z »Amen«, t. j. naj se tako zgodi.

Ako je pa treba peti himen »Veni Creátor Spiritus« (Pridi Stvarnik Duh), se nahaja besedilo tega himna s koralnim napevom v »Graduale Romanum« zadej v dodatku.

Pri škofijski vizitaciji, ko ima škof slovesen vhod v cerkev, poje pevski zbor ta-le spev:

Ecce sacérdos magnus, qui in diébus suis plácuit Deo: Ideo jurejurándo fecit illum Dó- minus créscere in plebem suam. Benedictiónem ómnium géntium dedit illi, et testaméntum suum confirmávit super capus eius.	Glej, veliki duhovnik, ki je bil v svojih dnevih ljub Bogu: Zato mu je s prisego dal Gospod zrasti v njegovo ljudstvo. Blagodar vseh narodov mu je dal, in svojo zavezo je potrdil nad nje- govo glavo.
--	--

Tu se ponovi od »Ideo« do »suam«. Na to nadaljuje zbor:

Glória Patri et Filio et Spíritui Sancto.	Čast bodi Očetu in Sinu in Svete- mu Duhu.
--	---

Na kar se zopet ponovi od »Ideo« do »suam«, Dekan ali domači župnik poje na to te-le verzikeljne, na katere odgovarja pevski zbor:

V. Protéctor noster áspice Deus. O. Et réspice in fáciem Christi tui. V. Salvum fac servum tuum, O. Deus meus sperántem in te.	Ozri se, o Bog, naš varih, in glej na obličje svojega mazi- ljenca. Pomagaj svojemu služabniku, ki v tebe zaupa, moj Bog.
---	---

V. Mitte ei, Domine, auxilium de sancto.	Pošlji mu, Gospod, pomoč iz svetišča,
O. Et de Sion tuere eum.	in varuj ga s Sijona.
V. Nihil proficiat inimicus in eo.	Nič naj ne opravi sovražnik pri njem,
O. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.	in sin krivice naj se ne loti mu škodovati.
Domine exaudi orationem meam	
Dominus vobiscum	
Na to oracija s sklepnim »Amen«.	

Dekan ali domači župnik zapoje potem primerno antifono z verzikeljnom, ki se nanaša na cerkvenega patrona; odgovor na verzikelj naj organist poizve pri župniku. Škof moli dotično oracijo, potem pa zapoje ona dva verzikeljna, ki se stalno pojeta pred podelitvijo pontifikalnega blagoslova:

V. Sit nomen Dómini benedictum.	Bodi ime Gospodovo hvaljeno,
O. Ex hoc nunc et usque in saeculum.	od zdaj in na vekomaj.
V. Adjutorium nostrum in nómine Dómini.	Pomoč naša je v imenu Gospodovem,
O. Qui fecit coelum et terram.	ki je naredil nebo in zemljo.

Škof podeli na to blagoslov, zbor zapoje »Amen«.

VIII. Krščanski pogreb.

Kakor zavzema petje odlično mesto pri vseh važnejših cerkvenih opravilih, tako spremlja sv. Cerkev vernika s petjem tudi na njegovem zadnjem zemeljskem potu h grobu.

Preden se pogreb prične, moli duhovnik ob krsti 129. psalm »De profundis« (»Iz globočine«) z antifono »Si iniquitates«. Ko pa vzdignejo mrliča, intonira duhovnik antifono »Exsultabunt Domino«, na kar se poje 50. spokorni psalm »Miserere mei Deus« (»Usmili se me, o Bog«). Peti je treba ta psalm iz duše rajnega in je pač najlepša prošnja za večni pokoj njegove duše. Ob koncu psalma se izpoje cela antifona.

Ko pride sprevod do cerkve, se poje ali moli responzorij »Subvenite Sancti Dei« (»Pridite na pomoč, svetniki božji«).

Ako se vrši pogreb z oficijem in sv. mašo, se takoj na to prične oficij. Praviloma se na dan pogreba pojo invitorij, vsi trije nočni in hvalnice; ker pa traja to predolgo, pojo marsikje samo prvi nočturen z invitorijem in hvalnicami. Antifone se na pogrebni dan duplicirajo, t. j. se pojo cele v pričetku in ob koncu vsakega psalma. Sicer pa, n. pr. ob osminj in obletnici se antifone pred psalmi samo prično in še le ob koncu vsakega psalma se izpojo cele. Tudi se ob osmini in obletnici poje samo en nočturen s hvalnicami, brez invitorija, in sicer ob pondeljkih in

četrtkih se poje prvi, ob torkih in petkih drugi, ob sredah in sobotah tretji nohturen. Po končanem oficiju se poje črna sv. maša, če ne nasprotujejo temu cerkveni predpisi.

Po sv. maši se nadaljuje pogrebni obred z oracijo »Non intres«; na to se poje »Libera«, o kateri se je že obravnavalo na drugem mestu. Po tem spevu so nekateri verzikeljni, katerih pomen je večinoma že znan. Omenjam le drugega, ki nam doslej še ni bil na vrsti:

V. A porta inferi.

O. Erue Dómine animam eius.

Vratom (t. j. oblasti) peklenkim
otmi, Gospod, njegovo dušo.

Ako se oficij opravlja za več rajnih, se tu — kakor tudi na drugih sličnih mestih — rabi množina, torej »animas eorum«.

Po izpeti oraciji »Deus, cui proprium est«, neso mrliča na pokopališče h grobu; med tem se poje naslednja antifona:

In paradisum deducant te Angeli:
in tuo advéntu suscipiant te Mar-
tyres,

et perdúcant te in civitátem san-
ctam Jerúsalem.

Chorus Angelórum te suscipiat,
et cum Lázaro quondam páupere
aetérnam hábeas réquiem.

V raj naj vodijo te angeli:

ob tvojem prihodu sprejmejo naj
te mučenci,

in pripeljejo naj te v mesto sveto,
Jeruzalem.

Zbor angelov naj te sprejme
in z nekdam ubogim Lazarjem
imej večni pokoj!

Nadaljni obred se vrši brez petja. [Ako se končno ob grobu zapoje nagrobniča, bodi verskega značaja, ki naj izraža ali prošnjo za večni pokoj rajnika, ali upanje na zopetno svidenje v večnosti.] (Dalje prih.) 57

Pregled novejšega slovenskega cerkvenoglasbenega slovstva.

Stanko Premrl,

(Dalje.)

G. Evharistične.

a) za mešani zbor:

Sattner: 12 evharističnih (od teh jih je izšlo pozneje pet v Ceciliji);
jako lepe pesmi.

Hladnik: 15 obhajilnih (nekaj precej dobrih, nekaj preprostih).

Hribar: Slava Bogu; 25 obhajilnih (zelo lepe).

Hladnik: 36 obhajilnih, op. 39; (porabne, marsikatere precej lepe).

Sattner: Slava Jezusu. Zbirka 55 evh. pesmi raznih skladateljev (pri-
znano dobra, zelo porabna zbirka).

Grum: 10 obhajilnih (preproste, lepe).

Foerster: 10 evharističnih (lepe).

Kimovec: Srce Jezusovo. (V tej zbirki je med drugimi: 10 pesmi v
čast Srcu Jezusovemu; pesmi so jako lepe, skladbe boljše vrste.)

Premrl: Slava presv. Evharistiji. Zbirka 75 pesmi raznih skladateljev. (Zbirka je izšla že v II. izdaji in je vsepovsod priljubljena.)

Sattner: Evharistični jetnik. (Daljša težja, zlasti za cerkvene koncerte zelo primerna skladba za mešani zbor in orgle.)

Pogačnik: Slava presv. Srcu. 10 pesmi (lepe).

Razen teh se nahajajo evh. pesmi v Foersterjevi Ceciliji (I. in II. del), v C. Glasbeniku in v Slava Brezmadežni.

b) z a m e š k i z b o r :

Pogačnik: Češčenje Jezusa, op. 3. (pet jako lepih, občutenih in v vzornem stavku zloženih pesmi. Dve sta sprejeti kot meš. zbora v Sattnerjevo »Slava Jezusu«: »Želim Zveličar moj« in »Vsi ponižno počastimo«).

Fajgelj: 24 obhajilnih in Srca Jezusovega. V Foersterjevih kantikah in v Grumovi Cerkvni pesmarici.

c) z a ž e n s k i z b o r i n o r g l e :

Mihelčič: Marijina hči pri mizi Gospodovi. (Tri preproste pesmi.)

Mihelčič: Počeščenje presv. Rešnjega Telesa. (4 lahke pesmi.)

č) z a 1 g l a s i n o r g l e :

Premrl: Jutro prvega sv. obhajila.

H. B l a g o s l o v n e.

Bervar: Osem napevov.

Ocvirk: Slomškovi napevi.

Grum: 10 blagoslovnih (lahke, preproste).

Ocvirk: 10 blagoslovnih (preproste).

Kimovec: 3 pesmi v zbirki Srce Jezusovo (zelo lepe).

V Foersterjevi Ceciliji: »Častimo te in Sveto«, »Tebe molim Jezusa«, »Jezik poj skrivnost častito« in druge.

V zbirki »Slava Jezusu«, »Slava presv. Evharistiji«, »Slava Brezmadežni«, »Rihar renatus«, »Pesmarica za mladino« in v prilogah Cerkv. Glasbenika se dobi tudi marsikaka lepa, za blagoslov primerna pesem.

I. L i t a n i j e.

- a) l a v r e t a n s k e : v »Cerkvenem Glasbeniku« se nahajajo štiri za mešani zbor: Fajgelj (1886, X), Foersterjeve (1878 V), Jakelj (1886, VII), Sattnerjeve (1889, III), 1 Kokošarjeve (1888, IV), ene Pogačnikove za moški zbor (1911, XII) in ene Sattnerjeve za ljudsko petje (1920, VII. VIII). Samostojno so izšle za mešani zbor ene Ferjančičeve, ene Pogačnikove in ene Sicherlove (»semeniške«). Sattner je izdal 12 napevov lavretanskih litanij za ljudsko petje in orgle. Fajgelj je izdal 4 lavretanske litanije za moški zbor. Društvo sv. Cecilije za goriško nadškofijo pa je izdalo l. 1905 večjo zbirko, obsegajočo 64 napevov raznih skladateljev: Fajglja, Kokošarja, Seghizzija, itd.

in razne ljudske napeve raznih avtorjev. Vse ravnokar naštete litanije se pojo brez odpevanj, kar je tudi bolj v zmislu cerkvenoglasbenih določil. Kdor se pa pri petih litanijah poslužuje tudi odpevanj, so mu na razpolago v »Slava Brezmadežni« in v Grumovi zbirki odpevanj.

- b) *Srca Jezusovega*: v »Cerkv. Glasbeniku« ene Sattnerjeve za mešani zbor (1905, VI) in ene Foersterjeve za moški zbor (1900, I). Zložili so jih tudi še: Ferjančič, Lavtižar in Hribar (Slava Brezmadežni).
- c) *Imena Jezusovega*: ene Premrlove (Bogoljub, 1905 I.),
- d) *Sv. Jožefa*: ene Ferjančičeve, ene Sicherlove.

Predlog za novo zvonilo v Ljubljani — v stolnici sv. Nikolaja.

Staro zvonilo je bilo: *a h e f i s g i s*. Ostal je samo stari véliki zvon *a*, ki je bil — in je še eden najkrasnejših zvonov v škofiji; to pa pred vsem zaradi svoje izrazite spodnje oktave, ki mu daje čudno mogočnost in globokost. Ostali štirje zvonovi so tvorili zase neko celoto: kvartseksdni akord z vpleteno melodično kvinto. Vendar se pa z vélikim niso spajali v zaokroženo enoto — kar že dispozicija kaže — pa naj jo gledamo z »melodičnega« ali »harmoničnega« stališča — po zvonarsko govorim. Zato bi stare dispozicije ne kazalo ohranjati oz. iznova v življenje klicati, ampak v novo dispozicijo se mora stari zvon brezpogojno organski dobro podati. Ker se zahteva vsega skupaj pet zvonov, je število uporabnih variacij dokaj omejeno. Izbirati bo treba med sledečimi štirimi:

1. *a h d e f i s*,
2. *a c d e g*,
3. *a c e s f g*,
4. *a h c i s e f i s*.

Teže (ljubljske):

1. <i>h</i> = 2055 kg	2. <i>c</i> = 1730 kg	3. <i>c</i> = 1730 kg	4. <i>h</i> = 2055 kg
<i>d</i> = 1200 „	<i>d</i> = 1200 „	<i>e s</i> = 960 „	<i>c i s</i> = 1370 „
<i>e</i> = 865 „	<i>e</i> = 865 „	<i>f</i> = 690 „	<i>e</i> = 865 „
<i>f i s</i> = 570 „	<i>g</i> = 480 „	<i>g</i> = 480 „	<i>f i s</i> = 570 „
4680 kg	4275 kg	3860 kg	4850 kg

Značaj:

Prvo zvonilo je mogočno, prazniški veličastno, navzlic veliki teži svetlo. Dobro je to, ker združuje v sebi dur in mol. Zgornji štirje zvonovi zase kažejo nekoliko temnejše, globlje molove barve, najnižji *a* pa jim kot podlago daje značaj voljne durove melodije v obsegu heksakorda (brez terce). Ker obseg ne gre preko sekste, bi se tudi najmanjša zvonova še dobro uveljavljala in bi v tej glasovni povodnji ne tonila.

Drugo je vzvišeno resnobno; dasi tudi združuje dur in mol, je vendar njega značaj nekoliko bolj zastrt, poglobljen kot pri prvem. Harmonično je to molov septimni akord (z vpleteno kvarto), vendar pa imajo zgornji štirje zvonovi svetlejši durov značaj, najnižji pa tem svetlejšim barvam višave daje kot podlago priznake mehkejšega mola. Tako bi se tudi to zvonjenje v svoji globokosti venomer — in sicer morda še bolj izrazito kot prvo — prelivalo iz dura v mol, barve bi se vedno lesketale med svetlobo in mehko senco. Na ta način bi se pri obeh doslej opisanih zvonilih doseglo umetniško načelo kontrasta navzlic veličastni enotnosti skupnega zvonjenja.

Tretjega zvonila pglavitni znak je velika mehkoča, skoro da bi se utegnili slišati iz njega neka neodločnost. Zmanjšani trizvok, ki ga tvorijo najnižji trije zvonovi, je pa zaradi izrazitih stranskih tonov, ki jih imajo zvonovi, za blagoglasno donenje posebno ugoden. Zvonovi, kakor jih namreč splošno vlivajo, imajo kot prvi stranski višji ton malo terco; zato bi se ti trije zvonovi, uglašeni v malih tercah tudi po svojih stranskih tonih izvrstno ujemali in bi bila vsaka trdota v njih glasovni masi prepredena; kot mehka pesem, bi to zvonjenje plavalo nad mestom.

Četrta dispozicija je zelo svetla, z veselimi značajem s težnjo navzgor. Pogrešamo pa popolnoma molovega priznaka, zakaj zvonilo je, kakor ga pogledamo, enoličen dur, toda zaradi lepe melodije in velike teže zelo učinkovito. Pogrešamo pa tiste mnogoličnosti, kakor jo kažejo prve tri dispozicije.

Kombinacije za zvonjenje:

1. a) mala dva: navadno, ne posebno izrazito,
- b) trije manjši: izrazita durova melodija,
- c) manjši štirje: mogočen mol (harmonično melodično), vzorno,
- č) *h d fis*: molov trizvok,
- d) *h d e*: globoko hrepenenje,
- e) *a d fis*: durov kvartsekstni akord: veselo svetlo,
- f) *a h d fis*: veličastno, veselo slovesno,
2. a) mala dva: jako mehko (mala terca),
- b) mali trije: nekam otožno,
- c) štirje višji: lep harmonično melodičen *c*-dur,
- č) *c e g*: *c*-durov trizvok,
- d) *c d e*: zelo poln melodičen *c*-dur,
- e) *a c e*: težak, globok molov trizvok,
- f) *a c d*: neugnano, mogočno hrepenenje.
3. a) mala dva: vsakdanje, manj izrazito,
- b) mali trije: lep melodičen *es*-dur,
- c) mali štirje: voljan harmonično melodičen *c*-mol, vzoren,
- č) *c e s g*: molov trizvok,
- d) *c e s f*: hrepeneče, v daljo težeče,
- e) *a c e s f*: mehko in blagoglasno, polno,
- f) *a c f*: *f*-durov sekstakord — malo prazen, neodločen,

4. a) mala dva: vsakdanje,
- b) mali trije: mehko, koprneče, pristrčno,
- c) manjši štirje: manj izraziti, vendar ne brez iskrenosti,
- č) *a c i s e f i s*: zelo svetlo, veselo plavajoče,
- d) *a c i s e*: težak *a*-durov trizvok.

Iz tega je moči razvideti, da je najmanj značilna zadnja dispozicija, dasi sama na sebi ni, da bi se kar zavrnila, ker ima — dasi samo durov — mogočen, veselo slovesen značaj.

Tretja je zelo pestra in zaradi ugodnega razmerja med glavnimi in stranskimi toni najnižjih — seveda tudi najbolj učinkovitih treh zvonov nudi mnogo prednosti. Vprašanje je le, če se nam taka izrazita mehkoča — dasi je hkrati kar moči mogočna — za stolnico, prvo cerkev v škofiji zdi primerna; je pa to vprašanje samo izraz osebne neodločnosti, ki pri presojanju ne sme biti odločilna.

Druga je tako odločna, izrazita, polna različnih dobrih kombinacij, zelo se ji je po izrazitosti bliža prva, po teži jo prekaša; ali tudi po estetičnih vrednotah ne upam odločiti; njena očividna prednost je majhen obseg, ker gre samo do sekste.

Poudariti moram, da imajo dispozicije 1 — 3 vse v sebi združeno vzorno zvonilo s štirimi zvonovi: prvo *h d e f i s*, drugo *a c d e*, tretje *c e s f g*. Zato naj bi kn. šk. ordinariat sklical komisijo zvonarskih izvedencev, ki naj bi izmed tu predlaganih dispozicij eno izbrala; pred vsem priporočam št. 1 — 3. Št. 4 bi skoro ne kazalo nabavljati, ker bomo v Ljubljani že itak imeli dvoje zvonil z bistveno isto vsebino — seveda samo v štirih zvonovih: pri frančiškanih in v Trnovem.

Fr. Kimovec.

Organistovske zadeve.

Podporno organistovsko društvo v Ljubljani je imelo 11. maja redno sejo. Predsednik je poročal, da je pokrajinska uprava v Ljubljani nakazala društvu na njegovó prošnjo enkratno izredno podporo za leto 1922 v znesku 2500 Din. Sklene se, to svoto razdeliti med organiste člane, ki naj vložijo na društvo zadevne prošnje in sicer do 15. junija t. l.

Škofijska podpora za leto 1922 se je podelila za enkrat trinajstim prosilcem. Ti so: Ant. Bižal, Borovnica (500 K), Franc Breskvar, Št. Jakob ob Savi (500 K), Anton Bohinc, Trata (800 K), Jakob Čadež, Kor. Bela (500 K), Franc Ferbežar, Šmarje (500 K), Alojzij Jevc, Preserje (500 K), Franc Lukman, Poljane nad Šk. Loko (500 K), Anton Marolt, Škocjan pri Turjaku (600 K), Rafael Meglen, Struge (600 K), Franc Mihelčič, Sora (500 K), Ivan Rems, Št. Rupert (500 K), Anton Skok, Mošnje (800 K), Anton Tramte, Žabnica (600 K).

Odbornik Jerman naznani smrt tovariša Janeza Čebulja, organista v Cerkljah pri Kranju. Blag mu spomin!

Odborniku Jermanu se za pot k zborovanju organistov v Celju 21. marca kot zastopniku podpornega org. društva nakaže za potne stroške 400 K. Odbornikom izven Ljubljane se izplača za potne stroške k sejam po 200 K. Sklene se, da dobe odborniki, stanujoči izven Ljubljane, odslej vedno sproti povrnjene potne stroške.

Vrši se razgovor o vlogi društva organistov in glasbenikov za Slovenijo s sedežem v Petrovčah pri Celju, ki jo je poslalo ljubljanskemu škof. ordinariatu in ki je bilo tudi naše podporno društvo o njej obveščeno. Tiče se: 1. upeljave stalne mesečne plače za organiste poleg vseh dosedanjih dohodkov, kar se v lavantinski škofiji že deloma izvršuje; 2. enakomerne ureditve štolnine; 3. uvedbe škof. org. disciplinarnih komisij in 4. nabave cerkvenih muzikalij iz cerkvene blagajne. Glede teh točk se sklene zaprositi tukajšnji škof. ordinariat, naj skuša izposlovati organistom poleg dosedanjih dohodkov stalno mesečno plačo, kjerkoli je to mogoče in če drugače ne, konkurenčnim potom. Zlasti po mestih, kjer prebivalci-župljani raznih župnij sedaj sploh nič ne prispevajo za organiste, naj bi se stalne mesečne plače na vsak način in čim prej upeljale, dogovorno z mestnim magistratom potem konkurenčnih obravnav. Takse za razne funkcije organistov naj se objavijo v »Škof. listu« in potem v »Cerkv. Glasbeniku«. Škof. o. komisijo v ljubljanski škofiji že imamo. Želeti je le, da bi se organisti v slučajih kakega spora oziroma resnično storjenih jim krivic tudi obračali na komisijo, ki jim pojde rada na roko in se bo na pristojnem mestu za nje potegnila. — Kar se nabave cerkv. muzikalij tiče, je žalostno dejstvo, da morajo pri mnogih cerkvah organisti potrebni notni material sami nabavljati in ga potem, ko odidejo na drugo službo, seboj odneso. Zato se škof. ordinariat náprosi, naj v tem oziru napravi red ter ukaže cerkv. predstojništvom, da določijo vsako leto poseben večji znesek v ta namen.

Občni zbor se bo vršil v juliju. Dan se določi pri prihodnji seji.

Razpisane organistovske službe. — V Smledniku služba organista in cerkovnika. Nastop s 1. julijem. Plača po dogovoru. — O Binokstih se odda služba organista in cerkovnika na Trsteniku. Organist ima prosto stanovanje, drva, 60 mernikov krušnega žita. — Služba organista in cerkovnika v Bukovščici nad Škofjo Loko. Dohodki: okoli 40 mernikov žita, 100. K denarja mesečno, nekaj štolnine, prosto stanovanje, vrt s sadjem, drva. Primerno bi bilo za kakega obrtnika: krojača, mizarja. — Služba občinskega tajnika in organista v Sv. Križu pri Kostanjevici. Nastop čim preje. Ponudbe na občinski urad. Plača po dogovoru. — Služba organista v Osijeku (Slavonija). Nastop in plača po dogovoru. Dober violinist bi imel posebno lepo bodočnost. Obrniti se je na župni urad v Osijeku (dolnji grad). — Služba godbenega kapelnika in hkrati organista v Imotskem (Dalmacija). Kapelnik mora dobro poznati posamezne instrumente, da lahko vežba godbeni naraščaj. Stalna plača 5000 K mesečno. Postranski zaslužek s poučevanjem glasbe, zlasti gosli. Imotski je trg, prijazen kraj, orgle v cerkvi so dobre — Riegerjeve. Prošnje za kapelniško službo je nasloviti na naslov: Petar Vrdaljak, opčinski činovnik, Imotski (Dalm.). —

Premembe v organistovskih službah. — Službo organista in cerkovnika na Črnučah je nastopil Franc Kovačič, doslej organist v Št. Vidu pri Stični. — Službo organista in obč. tajnika v Begunjah pri Cerknici je nastopil Ivan Senekovič, doslej organist na Uncu pri Planini. Prejšnji organist v Begunjah Ivan Pregelj je dobil službo pisarniškega pomočnika pri okr. sodišču v Cerknici. — Ivan Ročnik, organist v Št. Mihelu pri Šoštanju, je dobil službo organista na Mirni. — Fran Požun, organist v Smledniku, je dobil službo organista v Žužemberku. Dosedanji žužemberški organist Josip Sicherl je stopil v pokoj in se nastanil v Domžalah štev. 105.

Koncertna poročila.

I. Koncerti v Ljubljani. — 1. aprila se je vršil violinski koncert, ki sta ga izvajala zakonska dvojica Jan Šlais in Růža Šlais-Deylova. Na sporedu so bili: Cesar Franckova sonata za gosli in klavir, lepo, zanimivo moderno francosko delo, Maks Bručov znani koncert v G-molu in nekaj krajših skladb (Wieniavski, Fibich, Drdla). Jan Šlais je — kot smo imeli že parkrat priliko poročati — odličen umetnik na goslih; razpolaga s čistim, mehkim, gorkim tonom in bogatim tehničnim znanjem. Šlais-Deylova je kot pianistka nekoliko šibkejša. Samostojno je izvajala Lisztovo Tarantello. Koncert teh dveh umetnikov je bil skoro prazen. — 3. aprila je dr. Josip Čerin priredil s svojim orkestrom III. (IX.) simfonični koncert. Izvajal je zopet zelo izbran spored. Kot glavno skladbo je prinesel Rimskega Korzakova simfonično sliko »Noč na Triglavu«, veliko, v absolutno glasbenem in zlasti še v instrumentalnem oziru sijajno delo. Ponovil je Dvořakovo, dramatične sile polno, vseskoz živahno, pristno češko »Poldnevnic«. Tudi dve jugoslovanski simfonični novosti sta se izvajali: Dobroničevo »Dozivanje u kolo«, delo pristno hrvatskega značaja in imponujoče zlasti po svoji spretni kontrapunktični izdelavi, ter Premrlova Téma z variacijami v Es-duru, starejše delo, zloženo prvotno za klavir, instrumentirano med vojno, ki je občinstvu ugajalo. Poleg naštetih del smo slišali še Wagnerjev »Čar Velikega petka« iz »Parsifala«, ki je po svoji izredni plemenitosti in nekaki nadzemski vzvišenosti napravil mogočen, globok vtis, in pa Cherubinijevo ljubko, jasno overturo k operi »Lodojska«. Pri koncertu se je vobče opazilo, da je dr. Čerinov orkester čim dalje boljši in sočnejši, čimdalje enotnejši in učinkovitejši. Občinstvo priznava umetniško vrednost in zrelost dr. Čerinovih simfoničnih koncertov in jih vedno rajše in v obilnem številu poseča. — 10. aprila je pianistka Dana Golia-Koblerjeva priredila klavirski zelo uspel koncert, ki se ga pa žal nisem mogel udeležiti. Na sporedu so bili: Bach-Tausigova Toccata in fuga v D-molu, Novakove pesmi zimskih noči, Marxova Rapsodija, Ljopunovi Zvonovi, Chopinova Etuda in Scherzo (Cis-mol) ter Schumannov Karneval. — 19. aprila je koncertiralo pevsko društvo »Smetana« iz Prage, moški zbor 60 pevcev pod vodstvom Rudolfa Černyja. Ta koncert je bil prava šola za koncerte te vrste. Pevci, vsi solistično šolaní, so peli deset težkih, po večini daljših zborov čeških skladateljev: Tovačovskega, Dvořaka, Fibicha, Foersterja, Novaka, Bendla, Križkovskega in Smetane, in sicer vse na pamet. Najčistejša intonacija, točno, gladko niansiranje, krasni daljši crescendi, izboren falzet in še mnogo drugih lepih lastnosti diči ta slavni češki moški zbor. Pevovodju Černyju, mojstru v pevovodstvu, so naša pevška društva poklonila tekom koncerta več vencev. Občinstvo se od vrlega zbora kar ni moglo ločiti, vsled česar je »Smetana« dodal še več pesmi. — Godalni kvartet Zika je priredil 10. maja IV. Komorni večer, kot poslovljni koncert pred odhodom na turnejo po Nemčiji in Čehoslovaški. Izvajali so Dvořakov kvartet v Es-duru, Borodinov Nokturn iz D-dur kvarteta, Glazunovo Scherzo iz suite op. 35 in Schubertov kvartet v D-molu (Smrt in devojka). Sami krasni komadi, ki so vsi brez izjeme ugajali. Zlasti pa smo uživali Dvořakov kvartet in Borodinov Nokturn. Gg. Zikovci so igrali to pot izredno ubrano in globoko čustveno ter iznova pokrepili upe, ki jih gojimo do tega našega kvarteta. Večer je bil izvrstno obiskan, umetniki so prejeli obilo zasluženega priznanja. Želimo jim na pot kar največ in najboljših uspehov.

II. Koncerti drugod. 1. aprila so gojenci in gojenke drž. učiteljišča v Mariboru pod vodstvom prof. Družoviča izvajali P. H. Sattnerjev oratorij »Assumptio«. Izvajanje je uspelo zelo lepo in v splošno zadovoljnost. Pri koncertu je bil navzoč tudi skladatelj oratorija, ki ga je občinstvo navdušeno pozdravljalo. — 2. aprila je pevsko društvo »Slavija« na Viču priredilo koncert slovenskih umetnih in narodnih pesmi. Pevovodja je g. Anton Ravnik. — 8. aprila je bil koncert Glasbene Matice v Mariboru. Izvajali so Fibichovo »Pomladno romanco«, Griegovo »Novo zemljo« ter moške in

mešane zборе Adamiča, Lajovica, Mirka in Mokranjca. Med solisti je sodeloval operni pevec Štefan Romanowski iz Ljubljane. — 9. aprila se je vršil cerkveni koncert v župni cerkvi na Viču. Domač, okrog 40 pevcev broječ cerkven pevski zbor je pod vodstvom P. Ferdinanda Zajca izvajal več lepih točk: P. H. Sattnerjevo skladbo »Evharištični jetnik«, meš. zbor; soli, orgle in orkester, istega skladatelja »Svetonočno zvonjenje« (2glasni ženski zbor z orglami) in pesem Sv. Frančiška za meš. zbor in orgle; Sanctus iz Premrlove maše v čast sv. Jožefu za meš. zbor, orgle in orkester, Gallus-Petelinov a capella zbor »Glejte, kako umira pravični«, in dva zbora iz Hallerjevega oratorija »Sv. Cecilija«. Pevski material je precej dober, tudi izvajanje je bilo dostojno, hvalevredno. Z dobro voljo in vstrajnostjo se bo moglo še marsikaj doseči, zlasti če bo tudi g. pevovodja pokazal malo več živahnosti in temperamenta. Pri koncertu je sodeloval stolni kapelnik Premrl, ki je igral na orglah Beckerjev preludij in Bossijev Redemption, in spremljal zborove točke. P. F. Zajc je igral Moczynskega Trio III. (Largo), operni pevec Romanowski pa je zapel tri pesmi. Sodeloval je tudi oddelek godbe dravske divizije. Koncert, čigar čisti prebiték je bil namenjen za nabavo novih zvonov, je bil prav dobro obiskan. — Ljubljanski komorni kvartet »Zika« je začetkom aprila priredil koncerte v Celju, Mariboru, Ptuju, Zagrebu in Belgradu. — 22. aprila je isti kvartet koncertiral na Jesenicah. — Pevski zbor gojencev in gojenk drž. učiteljišča je priredil pevske koncerte na Vrhniki in v Logatcu. Koncerte je vodil prof. Emil Adamič. — Pevski zbor Glasbene Matice iz Ljubljane je priredil koncertno turnejo. Koncertiral je v Belgradu, Zemunu, Novem Sadu, Subotici in Sarajevem ter žel povsod največje uspehe. Koncerte je vodil ravnatelj konservatorija Matej Hubad. Iskreno čestitamo.

S. P.

Dopisi.

Gorica. Za naše cerkve v Primorju (Jul. Benečija) je bilo zadnji čas poslanih v Gorico iz Vidma 97 zvonov, okrog 100 pa jih čaka še vlitih v Vidmu. V Gorico poslane zvonove je blagoslovil goriški knez nadškof dr. Sedej in sicer v železovnicl Pollijevi. Zvonovi so ležali po tleh, samo veliki za mesto Idrijo je bil obešen, Zvonilo za Idrijo je štiriglasno, vsa druga so triglasna in dvoglasna. Najtežje triglasno zvonilo od sedaj blagoslovljenih dobi Štandrež pri Gorici: c, d, e. Baje bo tudi najboljše in najbolj uglašeno. Idrijsko zvonilo, ki bi moralo biti: h, dis, fis, h, se žal ni povsem dobro posrečilo. Vsak zvon ima enega sledečih od Italijanov ukazanih napisov:

1. Me fregit furor hostis,
At hostis ab aere revixi,
Italiam clara voce
Deumque canens.

(Razbila me je besnost sovražnikova, iz sovražnikove zvonovine sem oživel, opovajoč z jasnim glasom Italijo in Boga.)

2. Asportata dagli Austriaci il giorno — — —
rifusa coll bottino della vittoria il giorno — — —
(Odnesen od Avstrijcev dne — — —
(prelit s plenom zmage dne — — —

Naše ljudstvo je na ta vsiljena napisa tako hudo, da jima žuga z izsekavanjem, pred čimer pa svarim, ker bi utegnilo biti zvonu škodljivo. Ivan Mercina.

Sv. Gora pri Gorici. Naše četveroglasno zvonilo je že vlitio, a ne še blagoslovljeno, ker še ni došlo iz Vidma. Prvotno so mu bili določeni glasovi **g, a, h, cis**¹. Na opombo veščaka, da bo velika sekunda med malima zvonovoma izključevala hkratno zvonjenje vseh štirih zvonov (kakor v stolnici v Gorici), so se določili glasovi **g, b, c¹, d¹**. Na to je zvonar odgovoril, da je ta izprememba nemožna, ker sta večja zvonova

že vlita. Vlitega **a** bi namreč ne mogel uporabiti za nobeno drugo zvonilo, tudi je svetogorskim zvonovom namenil bolj izbrano zvonovino. Vsled tega se tretjemu zvonu pusti prvotni glas, četrti se pa zviša za pol glasu. Tako se torej mešano soglasje ohrani, le harm. interval (mala terca) se premakne izmed velikih dveh med mala dva zvonova. Dispozicija **g, a, h, d'** vsebuje — če je intonacija čista — veliko glasovno polnost in učinkuje v tako nizki glasovni legi posebno veličastno lepoto. Ali prednost ima vsekako nameravana mešana kombinacija **g, b, c', d'**, in sicer poleg drugih vzrokov zato, ker je soglasje malih zvonov **b, c', d'** lepo in polno, soglasje **a, h, d'** pa bolj prazno in pomanjkljivo v melodični lepoti in mikavnosti. Obžalovati je torej, da ni bilo več časa za dispozicijo **g, b, c', d'**, ker je mnogo lepša, uporabnejša in cenejša (ca. 1000 kg lažja). Vlito zvonilo **g, a, h, d'** tehta ca. 10.000 kg, veliki zvon **g** ca. 4200 kg. V nekem ljubljanskem listu je bil cenjen na 6300 kg, kar bode tiskovna pomota; kajti s tako težo vlije Broili glas **e**, torej terco nižje.

Prejšnje zvonilo svetogorsko je bilo Samassovo. Za tedajšnje vlivanje sta se poganjala on in bivša znamenita videmska zvonarna Poli-Broili. Zmagal je Samassa, ker sta bila zanj nadškof in tajnik (Gollmayr, Globočnik). Delo pa ni dobro uspelo. Najprej je bila dispozicija, kvartsekstni akord (**b, es', g', b'**), za naše kraje nekaj eksotičnega, potem je bil veliki zvon prežizek (skoraj **a** namestu **b**). Pomislimo le, kaka grozna disonanca med velikim in malim zvonom! Vzrok je bila menda prevelika teža (63 starih centov = 3500 kg). Samassov **b** tehta ca. 2500 kg. Vsi štirje zvonovi so tehtali ca. 5500 kg, bili so torej skoraj za polovico lažji kot bodo novi. Bog daj, da bi imel Broili več sreče kot jo je imel Samassa!

Borovnica. Ni mi znano, jeli bilo v C. Gl. že kako poročilo o cerkvenem petju na tem koru, a vsaj zadnja leta ga ne zasledim nikjer, zato naj sledi kratko poročilo.

Službo organista sem nastopil tu 1. septembra leta 1921. Cerkveni zbor je štel 4 sopr. in 3 alte, moških glasov ni bilo. Kmalu sem dobil več moških kot deklet in še zdaj jih je več. Zbor šteje 4 sopr. kot prej, a sta 2 stara in 2 nova, 3 alte, tudi 1 star in 2 nova, a tenorjev 6 in basov 6, seveda niso nikdar vsi na koru, eni zjutraj in drugi ob desetih. Pevske vaje imamo 3 krat na teden, če treba tudi več.

Latinsko pojemo v največjih praznikih, drugače pa vse slovensko. Maše smo peli sledeče: Jos. Gruber op. 96, op. 97 in 113, potem A. Kačimovo v čast sv. Ceciliji. Graduale in ofertorije pojemo Försterjeve, introit-koral, komunij recitiram, Tantum ergo, Försterjeve, Kimovčeve, Premrlove in iz C. Gl. Mašne pojemo P. H. Sattnerjeve, Ocvirkove in tudi nove Kimovčeve, obhajilne iz »Sl. Jezusu« in »Sl. presveti Euharistiji«, Marijine in druge od raznih domačih skladateljev starejših in novejših.

Težavno je bilo delo od začetka posebno z moškimi, a trdna volja in vztrajnost premaga z božjo pomočjo vse.

Bižal Anton, organist.

Sora. — Že večkrat sem se pripravljaj, da napišem par vrstic, kako se kaj gibljemo v Sori. Saj kolikor je meni znano, že ni bilo zelo dolgo nobenega dopisa v Glasbeniku od tu.

Nastopil sem službo lansko jesen in sem dobil precej razbit cerkveni zbor. Počasí pa smo se okrepili in sedaj po močeh še dosti dobro napredujemo. Sedaj šteje zbor 5 sopranov, 4 alte, en tenor (zelo dober) in 2 basa. Zadnji čas pa učim še 2 tenora in 2 basa, kateri bodo upam kmalu lahko skupno nastopili. Vaje imamo redno dvakrat na teden, le izjemoma več ali manj.

Z muzikalijami je cerkveni kor jako slabo založen. Sedaj je res skoraj nemogoče kaj več nabaviti, vendar pa bi bilo marsikaj potrebno. Latinske maše imamo: Foerster op. 15 in za moški zbor op. 21. Gruber: »Missa scđ. Ignatii«. Kačim: »Missa s. Caecillie«. K tem imamo glasove, potem imamo še dve partituri: G. E. Stehle: »Preismesse« in pa Hladnik op. 46. Ofertorijev in gradualijev sploh ni pri cerkvi, kakor tudi nobenega Te deuma. Pač pa več Tantum ergo od raznih domačih in tujih skladateljev. Ako omenim še par Asperges in Vidiaquam, smo z latinskimi moteti pri kraju! Tudi slovenskih pesmi nimamo veliko, posebno novejših ne. Pomagam si s prepisovanjem, kar pa da veliko truda. Vendar pride po naših močeh semtertje tudi kaj novega na vrsto.

Posebno lepo smo praznovali letos Veliko noč. Ravno tako si sedaj za majnik prizadevamo, da dostojno počastimo Kraljico majnika; saj je tudi Kraljica petja in pevcev.

Orgle imamo Zupanove z dvema manualoma in 15 spremeni. So še zelo dobre, če tudi jim je bil odvzet principal. Upajmo, da dobimo prejalislej drugega.

Franc Mihelčič, organist.

Semenišče — Ljubljana. Daljše poročilo o cerkvenem petju v našem semenišču je bilo že v lanskem C. Gl. (št. 5—6). Posebnih sprememb glede petja letos ni bilo, razen če omenim, da je nekajkrat nastopil kvartet v kapeli (kakor tudi lansko leto, česar pa v lanskem poročilu nisem omenil) in pa duet, to se pravi: tovariša Jagodic in Sever, katerih glasova se prijetno zlivata v lepo celoto. Kvartet, oziroma duet sta nastopila zlasti ob večjih praznikih, ko smo hoteli slišati tudi bolj izbrane pesmi.

Dasi se imenuje naš Glasbenik cerkveni, vendar mislim, da v njem lahko vsaj na kratko poročam tudi o našem svetnem petju. Peli smo nekaj iz Mohorjevih pesmaric, iz »Pevca« vse, kar je bilo moških zborov. Precej skladb smo vzeli iz obeh »Lir« ter nekaj iz raznih drugih zbirk.

Že letos se precej čuti pomanjkanje dobrih prvih tenorov. Ne vem kaj bo drugo leto, ko bodo skoraj vsi dosedanji prvi tenoristi končali študije in odšli v pastirstvo. Gotovo bo pri tem trpelo tudi petje v stolnici (zlasti pri vesperah, o Veliki noči, o sv. Rešnjem Telesu itd.).

Splošno se namreč opaža, da rod prvih tenorov izumira. Glasbeni strokovnjaki trdijo, da je temu največ kriva gimnazija s svojimi »moškimi« zbori, kar bo tudi res. Veliko število dijakov-pevcev ima v nižji šoli prijeten glas. Ko pa pride čas mutiranja, tedaj si skrajša to dobo po svoji lastni krivdi ali po krivdi drugih, kolikor je le mogoče. Veliko jih je pa, ki sploh ne vedo, kdaj mutirajo. Kar naprej pojejo! Seveda hoče vsak peti »bas«, zakaj tenor se zdi mnogim sramoten! (Vsaj pred leti je prevladovalo tako naziranje: mogoče je zdaj kaj boljše.) Namesto da bi se glas za časa mutacije okreplil, osvežil in dobil moško polnost, pa si ga nekateri kakor nalašč pokvarijo. Saj jim je kmalu žal!

Tudi pri nas pojemo, včasih še precej dobro. Vendar se tako težko dobi dober glas, bodisi tenor ali bas, ki bi sam zase predstavljal nekaj lepega, nekaj polnega, celotnega. Upajmo, da bo v prihodnje boljše, saj vsi uvidevajo, kje je vzrok tega zla in ga skušajo tudi po možnosti odpraviti.

M. Tomc, bogoslovec.

Razne vesti.

* V ljubljanskih cerkvah so se o letošnji Veliki noči izvajale sledeče latinske maše: v stolnici v nedeljo Perosijeva pontificalis I, v ponedeljek Premrlova sv. Jožefa, pri frančiškanih Pembaurjeva, pri sv. Jakobu Griesbacherjeva »Stella maris«, pri sv. Petru Meurerjeva sv. Elizabete, v Trnovem in pri Srcu Jezusovem P. H. Sattnerjeva »Seraphica«, pri ursulinkah Gollerjeva »Loretto«, v Križankah in pri sv. Jožefu Mittererjeva St. Salvatoris.

* Pevska šola, ki jo je spisal prof. M. Bajuk in odobril artistski odsek P. Z., je v tisku in bo do avgusta t. l. gotovo na razpolago. Knjiga bo obsegala v prvem delu bogato izbiro vsakovrstnih vaj, ki so urejene tako kot se snov sama razvija. Razlaga je v drugem delu. V pevski šoli je vse, česar je treba znati pevcu, da more pri zborovem petju uspešno sodelovati.

* Skladatelj Emil Hochreiter, ki živi sedaj na Dunaju kot vladni svetnik in je tudi slovensko cerkvenoglasbeno slovstvo obogatil z odličnimi skladbami, je obhajal 27. dec. lanskega leta petdesetletnico. »Pevca« 1922 št. 1., 2. je prinesel Hochreiterjev življenjepis iz peresa P. Hugolina Sattnerja. Dragemu sotrudniku našega lista naše najiskronejše čestitke!

* V Mokronogu na Dolenjskem je umrl 14. aprila Franc Lavrič, nadučitelj in organist v pokoju. Rodil se je 29. dec. 1839 v Loškem potoku in služboval najprej v Starem Logu in Spodnjem Logu. Leta 1864 je dobil službo učitelja in organista v Škocijanu pri Mokronogu, ki jo je vršil do leta 1902, ko je stopil v pokoj. Bil je učitelj in organist stare šole, humorist prve vrste, tudi izboren sadjar. Leta 1916 je obhajal zlato poroko. Njegov sin Anton je pevovodja v Križankah in pri sv. Jožefu v Ljubljani, hči Alojzija organistinja v Mokronogu. Duši pokojnika Bog daj večni mir in pokoj!

* V Črnomlju je umrl 2. maja Rudolf Schiller, tamošnji nadučitelj in organist. Blag mu spomin!

* V Ovsišah na Gorenjskem je umrl začetkom maja ondotni večletni organist Jožef Bedenk. Bil je obenem cerkvenik pri podružnici na Češnjici. Star je bil 72 let. N. p. v m.!

* V Cerkljah pri Kranju je umrl tamošnji večletni organist Janez Čebulj, rojen leta 1875 v Velesovem, dovršil orglarsko šolo v Ljubljani leta 1901. Bil je spreten organist, a žal vedno šibkega zdravja. Bog mu bodi plačnik za njegov trud in delo na polju cerkvene glasbe!

* P. Hugolin Sattnerjevo »Missa seraphica« so peli letos o Veliki noči v Parizu v zavodu »Ecole St. Louis de Gozagne«. Izvajal jo je zbor 82 pevcev in prvovrstni orkester. Dotični dirigent se zelo zanima za jugoslovansko glasbo, zlasti za slovenske narodne pesmi in simfonično delo slovenskih skladateljev.

* Frančišek Ondříček, znani slavni češki umetnik na goslih, je umrl 12. marca v Milanu nenadne smrti. Rodil se je v Pragi 29. apr. 1887 iz glasbene družine. Oče — izvrsten glasbenik — mu je bil prvi učitelj v glasbi. L. 1887. je dobil prvo nagrado konservatorija. Kot violinski virtuoz je prepotoval cel svet, tudi v Ljubljani je večkrat koncertiral. Glasbena Matica ga je imenovala svojim častnim članom. Trajno se je nastanil na Dunaju, po prevratu so ga Čehi pozvali na praški konservatorij, kjer je potem nekaj let uspešno deloval kot učitelj svojega predmeta.

* 28. jan. 1922 je umrl v Rimu P. Angelo de Santi, glavni organizator cerkvene glasbe v Italiji, ustanovitelj visoke cerkvenoglasbene šole v Rimu in predsednik Cecilijinih društev v Italiji. Rojen je bil v Trstu 12. jul. 1847. S 16 leti je stopil v jezuitski red. Študiral je v Italiji, deloma tudi v Franciji in Avstriji, kjer je v Innsbrucku dosegel doktorsko čast. L. 1877. v mašnika posvečen, je deloval najprej po raznih zavodih svojega reda, nekaj časa tudi v nadškofijskem semenišču v Zadru kot učitelj glasbe. Po desetletnem tovrstnem delovanju je bil pozvan v Rim kot sotrudnik lista »Civiltà Cattolica«, da preustroji cerkveno glasbo. V začetku je zadel na odpor, tako da je za nekaj časa zopet to delo opustil in bil pozvan na drugo mesto. Toda bil je ponovno klican v Rim in njegovo reformiranje cerkvene glasbe v Italiji je topot našlo umevanje in doživelo popolno zmago za papeža Pija X. Santi je mnogo pisal o cerkveni glasbi, zlasti se je bavil z zgodovinskokritičnim študijem liturgije. Napisal je tudi daljši povesti: »Ricordo materno« (Materin spomin) in »Lagtime nuove« (Nove solze). Časten mu spomin!

* Skladatelju in kapelniku papeževe sikstinske kapele Don Lorenzo Perosiju se je omračil um. Že pred nekaj leti je močno obolel na živčni bolezni, da je moral za dalj časa na dopust. Sedaj je — kakor poročajo dnevnik — njegova bolezen hujša. Perosi je eden prvih predstavitejiev italijanske cerkvene glasbe. Njegove latinske maše so velikopotezna, tematično enotna, formalno dovršena, s krepko pa plemenito invencijo se odlikujoča dela. Znani so tudi njegovi veliki oratoriji. Perosi je sedaj star okoli 50 let.

* Skladatelj Marij Kogoj komponira opero. Libreto si je sestavil sam. Snov je zajeta po Prešernovem »Krstu pri Savici«. Opera bo imela eno dejanje v dveh slikah.

* Glasbene priloge imajo sledeči slovenski listi: »Cerkveni Glasbenik«, »Pevec«, »Trije labodje«, »Mladika«, »Vrh Razglednika«.

* Muzika dravske divizije v Ljubljani priredi 12. junija o priliki kraljeve poroke svečanostni koncert, na katerem se bo izvajala velika simfonija češkega skladatelja Rudolfa Zamrzelje »Življenje in smrt« (Mors et vita) v C-molu za soli, zbor in orkester. Simfonija je posvečena vstajenju Jugoslavije.

* Pri operi v Ljubljani delujejo letos trije kapelniki: Rukavina — kot ravnatelj —, Balatka in Neffat. Neffat je Slovenec, Goričan, Rukavina Hrvat, Balatka Čeh.

* Kapelnik kraljeve godbe v Belgradu St. Binički je zložil mešani zbor »Pozdrav kraljevoj veronici« (Pozdrav kraljevi nevesti), veličastno, deloma na srbske narodne motive zgrajeno skladbo.

Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo.

Karlo Adamič: 12 velikonočnih pesmi za mešani zbor in orgle. Natisak dovolil kn. šk. ordinariat ljubljanski 30. januarja 1922. št. 417. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. 1922. Cena partituri 12 Din, glasovi po 4 Din. — Preproste, v izrazu krepke in odločne, po večini našega slovenskega oz. jugoslovanskega duha prežete skladbe našim zborom prav toplo priporočamo.

Marij Kogoj: Barčica. — Requiem. Založila umetniška založba »Treh labodov«. Ljubljana, 1922. Cena posamezni skladbi 3 Din. — To sta dva najmodernejša zložena zbora, kar jih je pod besedo »moderno« danes mogoče ustvarjati in si jih predstavljati. »Barčica« je mešani zbor, ki pa ima v njem tudi moški zbor veliko vloge. »Requiem« je moški zbor (seveda ne latinski Requiem, temveč svetni zbor na besede Frana Albrehta). Za študiranje te vrste novejših glasbe sta te dve skladbi zanimiva tvarina, za praktično izvajanje bosta pa tudi najboljšim pevskim zborom trd oreh. Primeroma lahko pevno mesto je v »Barčici« samo triglasni moški zbor »Plavaj, plavaj, barčica srebrna«, in sicer prvih deset taktov, zgrajenih nad trdovratno se ponavljajočim dvoglasnim motivom v I. in II. basu. Kogojeva glasba se nam zdi na prvi pogled po večini težko užitna in težko prebavljiva, ker ubira v resnici čisto nove, do sedaj nam neznane smeri. A polagoma — o tem ne smemo dvomiti — se bo tudi ta slog kolikor-toliko uveljavil ali vsaj močno vplival na bodoči naš glasbeni razvoj.

Alojzij Stroj: Liturgika. Nauk o bogočastnih obredih sv. katoliške Cerkve. S 40 slikami. Tretja izdaja. Odobril škof, ordinariat v Ljubljani 5. jan. 1922. št. 50. Ljubljana, 1922. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena 17 Din. — To, že v prejšnjih izdajah dobro, poljudno in pregledno pisano, v sedanji izdaji še v marsičem izpopolnjeno liturgiko zlasti našim organistom-cerkovnikom najtoplejša priporočamo.

St. Premrl.

Fr. Sal. Spindler: Jezus, blagoslovi nas! Pesmi pri blagoslovu in pred pridigo, namenjene ljudskemu petju v cerkvi. Zbral in priredil. — Z dovoljenjem kn. šk. lavantinskega konzistorija v Mariboru z dne 17. aprila 1918, št. 1535. Maribor 1922. Založilo kat. tisk. društvo. Natisnila tiskarna sv. Cirila. — Pesmi so namenjene ljudskemu petju, ki so se po Štajerskem njega ostanki še ohranili in se zlasti uveljavljajo pri popoldanskih ljudskih pobožnostih, blagoslovih, litanijah. Zbirka obsega 20 blagoslovnih in 6 pesmi za pred pridigo. Res starih pesmi izvzemši št. 26. ne bo, ostale so po večini plod plehke, pa se samozavestno nazivajoče »prosvetljene dobe«. Marsikatera je nastala pod vplivom istočasne ne pregloboke instrumentalne glasbe (tudi domače slovenske), saj tvori figuracija, s kakršno ljubijo gosli, bistveno vsebino te in one. S tega stališča je morda najbolj zajemljiva št. 14. zaradi izrazitega kontrasta v drugem delu. Seveda ne morejo biti vse pesmi vzorne bodisi z glasbenega, bodisi s strogo cerkvenega stališča. Njih prisotnost v zbirki pa opravičuje prvič to, da so že udomačene, drugič pa to, da jih pojo velike množice, vsa cerkev. Ta način petja tudi najslabotnejšim pesmim takoj podeli lastnosti velike monumentalnosti in elementarne

sile, ki pevcu in poslušalcu dušo pretresa. Seveda pa le v tem slučaju; če se spravi nad pesem par ženskih glasov ali majhen podeželski zbor, je nemogoče, da bi zanikarnost, zlasti če je še s sentimentalnostjo prepojena, človeka ne bila po ušesih.

Urejene so te pesmi v celoti nekoliko slabotno. Zdi se, da je ta slabotnost hotena. Ker je prirejevatelj hotoma upošteval preproste harmonije, kakršne rabi ljudstvo pri svojem preprostem večglasju, celo nujni modulaciji v dominantno se je izognil; vendar pa se bi bilo dalo marsikaj tako urediti, da bi ne bila žaljena estetika, pa bi se hkrati ustreglo tudi bistvenim pogojem ljudskega večglasja. Tu naj se pri kakih novi izdaji vsekako udejstvuje Spindler, kakor ga poznamo iz »Ljudske pesmarice« in iz zbirke »Slava Jezusu«. Po drugi plati pa moramo reči, da bo zbirka, če se bo res rabila v prvi vrsti za podporo in spodbudo ljudskega petja, vsaj to pomagala ohraniti, kar je še ostankov, pa tudi poživiti to, kar že pojea.

Fr. Kimovec.

Glasbeno zrnje.

* Ne pomaga nič, študirati je treba moderne stvari, treba se v harmoniki in melodiki modernizovati. Kajti v umetnosti je modernizem, to je napredek in razvoj, dogma, in kdor vozi po starih, izvoženih tirih in ponavlja stare, že od starih dovolj dobro in definitivno povedane reči, anathema sit! (Anton Lajovic v »Novih Akordih« 1911. 4. 5.)

* Mislilo se je in se še vedno misli, da mol pomenja žalost, in da je zato vse, kar je žalostno, komponirano v molu. Neresničnost teh misli lahko vsak čas konstatiramo. Veliko je namreč pesmi, zloženih v duru, in kljub temu žalostnega značaja. (Marij Kogoj v »Domu in Svetu« 1921. 7-9.)

* Moderna glazba ne tiči v sami kromatiki, enharmoniki itd., ampak je lahko tudi diatonična, toda olepšana in začinjena z raznimi zadržki — navzgor in navzdol —, s prehodi — lahki in težki, trdimi, — z menjalnimi, naprej hitečimi, zastajajočimi in ležečimi toni. Čisto gotovo je, da dajejo te akordne oz. bolj rečeno neakordne primesi že stari a capella glazbi, v kolikor se jih je posluževala, nek poseben čar in izrazitost.

Popravek.

V Fr. Ferjančičev spis o cerkvenoglasbeni liturgiki se nam je v 1. 2. letošnji številki vrnila majhna pomota. Na 3. strani se mora glasiti v 5. vrsti: »invitatorij pa, ki se med psalmom zdaj cel, zdaj deloma večkrat ponavlja«. Ravnotako »prosimo, naj se v koralnem spisu v zadnji (3. in 4.) številki na str. 25 v 3. vrsti, popravi mesto občutimo: obrnimo.

Listnica upravnistva.

Že zadnjič smo sporočili, da stane »Cerkveni Glasbenik« odslej za to leto 20 Din. Kdor je naročnino že prej poravnal, namreč v znesku 15 Din, ni dolžan doplačati. Prosimo pa vseeno, da to stori, kdor le more, ker se bo list sicer ob današnjih izredno velikih tiskarniških stroških le z največjo težavo pretolkel do konca leta.

Današnji številki je priložena glasbena priloga: Evhariistične pesmi, zložil Emil Hochreiter. (Dve pesmi. Konec druge prihodnjič.) — Posamezni iztisi priloge so po 1 Din pri našem upravnistvu na razpolago.